

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
JAVNO KOMUNALNOG PREDUZEĆA „PUTEVI“ KRALJEVO
ZA 2022. GODINU**

Kraljevo, mart 2023. godine

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

1. Osnivanje i delatnost

Pun naziv preduzeća: Javno komunalno preduzeće „Putevi“ Kraljevo

Sedište: Ulica Cara Lazara br.44, 36000 Kraljevo

Skraćeni naziv Preduzeća: JKP „Putevi“ Kraljevo

Pravna forma: Javno komunalno preduzeće

Matični broj: 07190778

PIB: 100241286

Zakonski zastupnik: Mirko Vuković

Ostali zastupnici: Dragana Veljković, Stefan Veljković, Mladen Kundović

JKP „Putevi“ Kraljevo (u daljem tekstu: Preduzeće) osnovano je Odlukom Skupštine opštine Kraljevo broj 023-3/90-I od 18.maja 1990. godine i posluje u nepromenjenoj formi do dana današnjeg.

Javno komunalno preduzeće „Putevi“ Kraljevo, osnovano je i posluje kao javno preduzeće koje obavlja delatnost od posebnog javnog interesa za grad Kraljevo u skladu sa Zakonom o komunalnim delatnostima i Zakonom o javnim preduzećima.

Preduzeće je upisano u Registar privrednih subjekata kod Agencije za privredne registre.

Pretežna delatnost Preduzeća je 42.11 izgradnja puteva i autoputeva (izgradnja, održavanje i rekonstrukcija ulica i puteva u gradu, drugim naseljima i van naselja, kao i autoputeva, drumova i drugih puteva za vozila i pešake; površinski radovi na ulicama, putevima, autoputevima, mostovima ili tunelima – asfaltiranje puteva, bojenje i obeležavanje saobraćajnih oznaka na putevima i postavljanje ograda i saobraćajnih oznaka i slično; izgradnja aerodorskih pista. , a osim nje Preduzeće obavlja i sledeće delatnosti:

- 81.29 usluga otklanjanja snega i leda sa ulica i puteva u gradu i drugim naseljima, kao i na saobraćajnicama van naseljenih mesta,
- 23.61 proizvodnja proizvoda od betona namenjenih za građevinarstvo,
- 23.63 proizvodnja svežeg betona,
- 42.13 izgradnja mostova i tunela,
- 42.21 izgradnja cevovoda,
- 42.91 izgradnja hidrotehničkih objekata,
- 43.11 rušenje objekata,
- 43.12 priprema gradilišta,
- 43.99 ostali nepomenuti specifični građevinski radovi,
- 49.41 drumski prevoz tereta,
- 72.12 inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje u vezi sa projektima za niskogradnju, hidrogradnju i saobraćaj,
- 81.30 usluge uređenja i održavanje okoline,
- 08.11 eksploatacija građevinskog kamena, peska, gline i drugih sirovina za građevinske materijale,
- 08.12 eksploatacija šljunka, peska, gline i kaolina,
- 80.10 delatnost privatnog obezbeđenja.

Organi upravljanja u Preduzeću su:

- Direktor Preduzeća
- Nadzorni odbor

Prema kriterijumima za razvrstavanje iz Zakona o računovodstvu ("Sl. glasnik RS", br. 73/2019 i 44/2021– dr. zakon) Preduzeće je razvrstano u malo pravno lice.

Prosečan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca u 2022. godini iznosio je 138, dok je prosečan broj zaposlenih u 2021. godini iznosio 137.

Finansijski izveštaji za poslovnu 2022. godinu odobreni su od strane Nadzornog odbora Preduzeća dana 28. februara 2023. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izveštavanja za mala i srednja pravna lica (u daljem tekstu: IFRS za SME), Zakonom o računovodstvu („Službeni glasnik RS“ br. 73/2019 i 44/2021) i drugim podzakonskim propisima donetim na osnovu tog Zakona, kao i u skladu sa izabranim i usvojenim računovodstvenim politikama Preduzeća.

IFRS za SME primenjuju se u Republici Srbiji počev od redovnog godišnjeg finansijskog izveštaja sa stanjem na dan 31.12.2015. godine. Poslednji prevod IFRS za SME je objavljen 2018. godine („Službeni glasnik RS“ br. 83/2018). Izmene i dopune standarda koje su nastupile nakon ovog Rešenja nisu prevedene i objavljene, pa stoga nisu ni primenjene prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja za 2022. godinu.

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni u formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca, finansijskih izveštaja i sadržini i formi obrasca statističkog izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Sl. glasnik RS", br. 89/2020). Ovim pravilnikom pravno su definisani obrasci finansijskih izveštaja i sadržina pozicija u obrascima, kao i minimum sadržaja napomena uz te izveštaje.

Priloženi finansijski izveštaji Preduzeća su usaglašeni sa svim zahtevima IFRS za SME.

Prilikom sastavljanja priloženih finansijskih izveštaja Društvo je primenilo usvojene računovodstvene politike koje su obelodanjene u tački 6, a koje su bazirane na IFRS za SME i drugim važećim računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srbije. Računovodstvene politike su primenjene dosledno, osim tamo gde je drugačije naznačeno.

Finansijski izveštaji za 2022. godinu sastavljeni su u skladu sa konceptom istorijskog troška osim za sledeće pozicije:

- ulaganja u hartije po fer vrednosti kroz bilans uspeha, koji se vrednuju po fer vrednosti;
- investicione nekretnine, koje se vrednuju po fer vrednosti;

Iznosi u priloženim finansijskim izveštajima iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Ovi finansijski izveštaji Preduzeća sastavljeni su u cilju poštovanja zakonskih zahteva. Preduzeće ima zakonsku obavezu da angažuje nezavisnog revizora da izvrši reviziju finansijskih izveštaja. Obim revizije obuhvata finansijske izveštaje u celini i ne pruža uveravanje po bilo kojoj pojedinačnoj poziciji, računu ili transakciji. Finansijski izveštaji koji su bili predmet revizije nisu namenjeni za upotrebu bilo koje strane u svrhu donošenja odluka uvezi sa vlasničkim transakcijama, transakcijama finansiranja ili bilo kojim drugim specifičnim namenama koje se odnose na Preduzeće. Shodno tome, korisnici finansijskih izveštaja koji su bili predmet revizije ne treba da se oslanjaju isključivo na finansijske izveštaje, već bi trebalo da pre odlučivanja preduzmu i druge postupke za specifične namene.

3. Uporedni podaci

U skladu sa Odeljkom 10 IFRS za SME „Računovodstvene politike, procene i greške“, izvršeno je usklađivanje uporednih podataka iskazanih u finansijskim izveštajima za 2022. godinu u odnosu na iznose iskazane u finansijskim izveštajima za 2021. godinu za efekte korekcije grešaka iz ranijeg perioda.

Pregled izvršenih korekcija uporednih podataka na dan 31. decembar 2021. godine u Bilansu stanja na dan 31. decembar 2022. godine:

Naziv pozicije	AOP	Podatak iz BS za 2021. godinu	Prezentirani uporedni podataka za 2021. godinu u BS za 2022. godinu	Razlika
Neraspoređeni dobitak ranijih godina	0409	24.559	8.559	16.000
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	0417	12.204	28.204	(16.000)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

4. Promena računovodstvenih politika

Preduzeće je u sastavljanju finansijskih izveštaja primenilo računovodstvene politike koje su primenjene u sastavljanju finansijskih izveštaja prethodne godine.

Opšta računovodstvena načela

Polozicije, koje se prikazuju u redovnim finansijskim izveštajima pravnih lica, trebalo bi da budu vrednovane u skladu sa opštim računovodstvenim načelima:

- pretpostavke da privredno društvo posluje kontinuirano;
- metode vrednovanja primenjuju se dosledno iz godine u godinu;
- vrednovanje se vrši uz primenu principa opreznosti, a posebno:
  - u Bilansu stanja prikazuju se obaveze nastale u toku tekuće ili prethodnih poslovnih godina, čak i ukoliko takve obaveze postanu evidentne samo između datuma Bilansa stanja i datuma njegovog sastavljanja;
  - u obzir se uzimaju sva obezvređenja, bez obzira da li je rezultat poslovne godine dobitak ili gubitak;
- u obzir se uzimaju svi prihodi i rashodi koji se odnose na poslovnu godinu bez obzira na datum njihove naplate odnosno isplate;
- komponente imovine i obaveza vrednuju se posebno;
- bilans otvaranja za svaku poslovnu godinu mora da bude jednak bilansu zatvaranja za prethodnu poslovnu godinu.

Finansijski izveštaji su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja koje podrazumeva da će Preduzeće nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti. Na dan finansijskih izveštaja za 2022. godinu iskazan je tekući neto dobitak u iznosu od RSD 11.293 hiljada, kao i dobitak ranijih godina u iznosu od RSD 21.919 hiljada. Preduzeće nema problem sa održanjem likvidnosti i ostvaruje pozitivne ključne pokazatelje poslovanja. Takođe, ne očekuju se promene u zakonodavstvu ili politici države koje bi mogle imati uticaja na poslovanje. Tokom 2022. godine poslovanje Preduzeća nije bilo izloženo negativnim efektima pandemije COVID-19, sukoba Ukrajine i Rusije i inflacije, niti je identifikovalo negativne trendove koji bi mogli da utiču na poslovanje Preduzeća u budućem periodu i da samim tim imaju uticaj na pretpostavku stalnosti poslovanja.

5. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Računovodstvene politike predstavljaju specifične principe, osnove, konvencije, pravila i prakse koje entitet primenjuje pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja.

Usvojene računovodstvene politike odnose se na priznavanje, merenje i procenjivanje sredstava, obaveza, prihoda i rashoda.

Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina predstavlja nemonetarna sredstva koja se mogu identifikovati, bez fizičke suštine. Nematerijalna imovina se može identifikovati kao:

- odvojiva, odnosno moguće je odvojiti ili odeliti od entiteta i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo zasebno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom, ili
- Nastala po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od entiteta ili od drugih prava i obaveza. Pojavni oblici nematerijalne imovine su kompjuterski softver, patenti, autorska prava, igrani filmovi, liste klijenata, hipotekarsko-uslužna prava, uvozne kvote, franšize, odnosi sa kupcem ili dobavljačem, lojalnost kupaca, udeo na tržištu i marketinška prava.

Početno merenje nematerijalne imovine vrši se po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

Naknadno merenje nakon početnog priznavanja nematerijalne imovine vrši se po troškovnom modelu iz Odeljka 18 Međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja za srednje i male entitete, odnosno po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja, umanjenoj za ispravke vrednosti po osnovu kumulirane amortizacije i obezvređenja. Amortizacija nematerijalne imovine koja podležu amortizaciji vrši se primenom proporcijalnog modela u roku od 5 godina osim ulaganja čije je vreme utvrđeno ugovorom, kada se otpisivanje vrši u rokovima koji proističu iz ugovora.

Za nematerijalnu imovinu se smatra da sva imovina ima konačan koristan vek trajanja.

Ukoliko preduzeće nije u stanju da izvrši procenu korisnog veka trajanja nematerijalne imovine, smatra se da je korisni vek trajanja 10 godina.

Obračun amortizacije nematerijalne imovine vrši se od početka narednog meseca u odnosu na mesec kada je nematerijalne imovine stavljeno u upotrebu.

Osnovicu za obračun amortizacije nematerijalne imovine čini nabavna vrednost, odnosno cena koštanja umanjena za preostalu vrednost.

Preostala vrednost nematerijalne imovine smatra se jednakom nuli, osim kada:

- postoji obaveza treće strane da kupi imovinu na kraju njenog veka trajanja; ili
- postoji aktivno tržište za tu imovinu i: (1) rezidualna vrednost se može utvrditi prema tom tržištu i (2) verovatno je da će takvo tržište postojati na kraju veka trajanja imovine.

Naknadni izdatak koji se odnosi na nematerijalnu imovinu nakon njene nabavke ili završetka uvećava vrednost nematerijalne imovine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, tj. ako je vek trajanja duži od godinu dana i ako je vrednost naknadnog izdatka viša od prosečne bruto zarade po zaposlenom u Republici Srbiji, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Naknadni izdatak koji ne zadovoljava prethodne uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u periodu u kojem je nastao. Za naknadni izdatak koji uvećava vrednost nematerijalne imovine koriguje se i nabavna vrednost.

Preduzeće priznaje interno nastale izdatke u vezi sa nematerijalnom stavkom, uključujući i sve izdatke za aktivnosti istraživanja i razvoja, kao rashod onda kada su nastali osim ukoliko ne čine deo nabavne vrednosti druge imovine koja ispunjava kriterijume priznavanja iz Odeljka 18 Međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja.

Kao primer primene prethodnog stava ovog člana, preduzeće priznaje izdatke u vezi sa sledećim stavkama kao rashod i ne treba da priznaju takve izdatke kao nematerijalnu imovinu:

- Interno generisane robne marke, logotipe, izdavačka prava, liste potrošača i stavke slične po suštini,
- Početne aktivnosti (odnosno početne troškove), koji uključuju troškove uspostavljanja, poput pravnih i administrativnih troškova nastalih prilikom uspostavljanja pravnog entiteta, izdatke za otvaranje nove fabrike ili preduzeća (odnosno troškove otvaranja) i troškove započinjanja novog poslovanja ili lansiranja novih proizvoda ili procesa (odnosno troškovi pre početka poslovanja),
- Aktivnosti obuke,
- Reklamne i promotivne aktivnosti,
- Premeštaja ili reorganizacije dela ili celog entiteta,
- Interno generisani gudvil.

Preduzeće priznaje avansno plaćanje imovine kada je plaćanje robe ili usluga izvršeno pre isporuke robe ili pružanja usluga.

Nekretnine, postrojenja oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema su materijalna sredstva koja preduzeće koristi u proizvodnji, prodaji robe ili pružanju usluga, za iznajmljivanje drugim licima ili u administrativne svrhe i od kojih se očekuje da budu korišćena duže od jednog obračunskog perioda.

Pojedinačna stvar nekretnina, postrojenja i oprema obuhvata sredstvo koje:

- Se drže za korišćenje u proizvodnji, proizvoda ili isporuci dobara ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili za administrativne svrhe, ili
- Za koje se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

Preduzeće priznaje nabavnu vrednost pojedinačnog nekretnine, postrojenja i opreme kao sredstvo ako i samo ako:

- je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom priliivati u preduzeće i
- se nabavna vrednost ili cena koštanja tog sredstva može pouzdano izmeriti.

Kao nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se i podležu amortizaciji materijalna sredstva koja ispunjavaju uslove za priznavanje propisane Odeljkom 17 Međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja za srednje i male entitete, čiji je korisni vek trajanja duži od godinu dana i za koje se izvrši procena da ispunjavaju uslove za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme.

Nekretnine, postrojenja i opremu čine:

- Zemljište,
- Zgrade,
- Postrojenje za proizvodnju asfalta – asfaltna baza,
- Postrojenje za proizvodnju betona – betonjerka,
- Pokretne i nepokretne radne mašine,
- Teretna i putnička motorna vozila,
- Nameštaj i nepokretni inventar,
- Kancelarijska oprema,
- Računarska oprema,
- Alat i inventar za obavljanje delatnosti,
- Ostala nepomenuta sredstva.

Početno vrednovanje nekretnina, postrojenja i opreme se vrši po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja.

U nabavnu vrednost nekretnina, postrojenja i opreme se uključuju i troškovi kamata koji su nastali po osnovu izgradnje ili nabavke tih sredstava u skladu sa Odeljkom 25 Međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja za srednje i male entitete.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu nekretninu, postrojenje i opremu pripisuje se knjigovodstvenoj vrednosti sredstava kada je verovatno da će se ubuduće ostvarivati ekonomska korist od tog sredstva iznad njegovog prvobitno procenjenog standardnog učinka.

Naknadno merenje nakon početnog priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po modelu iz odeljka 17. Međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja za srednje i male entitete, odnosno naknadno merenje preduzeće vrši tako što se:

- Odmeravanje stavke nekretnina, postrojenja i opreme, nakon početnog priznavanja čija se fer vrednost može pouzdano utvrditi po revalorizovanom iznosu, koji predstavlja njenu fer vrednost na datum revalorizacije umanjena za svaku naknadnu akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke od umanjenja vrši po modelu fer procene vrednosti.

Preduzeće priznaje troškove svakodnevnog servisiranja stavke nekretnina, postrojenja i opreme u dobitak ili gubitak u periodu u kom su troškovi nastali.

Osnovicu za obračun nekretnina, postrojenja i opreme čini nabavna vrednosti odnosno cena koštanja umanjena za preostalu vrednost.

Preostala vrednost se procenjuje prema vrednostima na dan nabavke.

Procenu preostale vrednosti nekretnine, postrojenja i opreme vrši posebna komisija za procenu preostale vrednosti koju obrazuje direktor preduzeća.

Preostala vrednost se utvrđuje i umanjuje osnovicu za obračun amortizacije u slučaju kada postoji jasna politika preduzeća da se sredstvo otuđi pre isteka roka trajanja ili kada je vrednost na kraju perioda korišćenja sredstava (vrednost otpada) značajna.

Naknadni izdatak koji se odnosi na nekretninu, postrojenja i opremu nakon njegove nabavke ili završetka, uvećava vrednost sredstava ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, tj. ako je vek trajanja duži od godinu dana i ako je vrednost naknadnog izdatka viša od prosečne bruto zarade po zaposlenom u Republici Srbiji, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

Naknadni izdatak koji ne zadovoljava prethodne uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u periodu u kojem je nastao. Takođe, ako je naknadni izdatak nastao pretežno po osnovu rada, potrošnog materijala i sitnijih rezervnih delova taj izdatak se iskazuje kao tekući trošak održavanja.

Za naknadni izdatak koji uvećava vrednost nematerijalne imovine koriguje se i nabavna vrednost.

Ako je vek trajanja ugrađenog dela, priznatog kao naknadni izdatak, različit od veka trajanja sredstva u koje je ugrađen, onda se taj deo vodi kao posebno sredstvo i amortizuje se u toku korisnog veka trajanja.

Odstranjen deo se rashoduje po procenjenoj vrednosti ako nije moguće utvrditi njegovu knjigovodstvenu vrednost.

Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi radi obavljanja delatnosti priznaju se i iskazuju na posebnom računu kao nekretnine, postrojenja i oprema pod uslovom da su ispunjeni uslovi za priznavanje iz stava 1. ovog člana. Amortizacija ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenju i opremi vrši se na osnovu procenjenog veka korišćenja koji je utvrđen ugovorom sa vlasnikom tih sredstava.

Nekretnine, postrojenja i oprema otpisuju se na teret rashoda putem amortizacije. Iznos nekretnina, postrojenja i opreme koji podleže amortizaciji, otpisuje se sistematski tokom njihovog korisnog veka trajanja primenom proporcijalnih stopa amortizacije koja se utvrđuje na osnovu sledećeg veka trajanja i stope amortizacije:

Red.br.	Grupa sredstava	Korisni vek trajanja (god.)	Stopa amortizacije
1.	Zemljište	-	-
2.	Zgrade	20-66	1,50 – 5,00
3.	Postrojenje za proizvodnju asfalta	8	13,00
4.	Postrojenje za proizvodnju betona	7-77	1,30 – 14,30
5.	Oprema za vršenje delatnosti građevinarstva – radne mašine	5-10	10,00 – 20,00
6.	Transportna sredstva u drumskom saobraćaju	6-8	12,50 – 16,50
7.	Nameštaj, nepokretni inventar, kancelarijska, računarska oprema i drugo	5-10	10,00 – 20,00
8.	Alat i inventar za obavljanje delatnosti	4-10	10,00 – 25,00

Alat i sitan inventar

Kao stalno sredstvo priznaju se i podležu amortizaciji sredstva alata i sitnog inventara, čiji je korisni vek trajanja duži od godinu dana i pojedinačna nabavna cena u vreme nabavke sredstva i za koje se izvrši procena da ispunjava uslove za priznavanje alata i sitnog inventara.

Sredstva alata i sitnog inventara za koje ovim Pravilnikom nije propisana stopa amortizacije, iskazuju se kao oprema na posebnom analitičkom računu. Ako je njihov procenjeni vek trajanja manji od jedne godine, stavljanjem u upotrebu alata i sitnog inventara otpisuje se 100% njihove vrednosti. Ako je njihov procenjeni vek trajanja duži od jedne godine i pojedinačna nabavna vrednost manja od 50.000,00 dinara otpisuju se u potpunosti – 100%. Za ostala sredstva utvrđuje se stopa koja proističe iz procenjenog veka korisne upotrebe.

Sredstva alata i inventara koja ne zadovoljavaju uslove iz st. 1. ovog člana iskazuju se kao obrtna sredstva (zalihe).

Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina (zemljište ili objekat, ili deo objekta, ili oboje) koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine ili porasta vrednosti kapitala ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji ili isporuku dobara ili usluga ili u administrativne svrhe,
- prodaju u redovnom toku poslovanja.

Investiciona nekretnina stvara tokove gotovine koji su u velikoj meri nezavisni od ostale imovine preduzeća.

Investicione nekretnine su:

- Zemljište koje se drži radi dugoročnog uvećanja vrednosti kapitala, a ne radi katkoročne prodaje u okviru redovnog poslovanja,

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

- Zemljište koje se drži za buduće potrebe, koje trenutno nisu utvrđene (dok se ne utvrdi da će zemljište biti korišćeno kao nekretnina koja se koristi za redovno poslovanje ili za potrebe kratkoročne prodaje u okviru redovnog poslovanja, to zemljište se tretira kao da se drži radi uvećanja vrednosti kapitala),
- zgrada koja je data u zakup po osnovu jednog ili više operativnih lizinga,
- zgrada koja je prazna a drži se radi davanja u zakup po osnovu jednog ili više operativnih lizinga.

Početno vrednovanje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja. Pri početnom vrednovanju, zavisni troškovi nabavke se uključuju u nabavnu vrednost ili cenu koštanja.

Naknadni izdaci koji se odnose na već priznatu investicionu nekretninu se pripisuju knjigovodstvenom iznosu te investicione nekretnine, kada je verovatno da će se buduće ekonomske koristi uvećati iznad početno procenjenih prinosa te investicione nekretnine.

Svi ostali naknadni izdaci se priznaju kao rashod u periodu u kome su nastali.

Nakon početnog priznavanja, naknadno vrednovanje investicione nekretnine se vrši prema modelu poštene vrednosti. Poštena vrednost investicione nekretnine je njena tržišna vrednost odnosno najverovatnija cena koja bi se u razmeni mogla postići na dan bilansa stanja, u skladu sa definicijom poštene vrednosti.

Poštena vrednost se određuje bez ikakvih umanjenja za troškove transakcija koji bi nastali prilikom eventualne prodaje ili drugog načina otuđenja investicione nekretnine.

Procenu poštene vrednosti investicione nekretnine vrši komisija koju obrazuje direktor preduzeća.

Dobitak ili gubitak nastao zbog promene poštene vrednosti investicione nekretnine se uključuje u neto dobitak ili nego gubitak perioda u kome je nastao.

Amortizacija investicionih nekretnina se ne vrši.

Zalihe

Zalihe su sredstva:

- koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja,
- koja su u procesu proizvodnje a namenjeni su prodaji;
- u obliku materijala ili pomoćnih sredstava koja se troše u procesu proizvodnje odnosno prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju:

- robu koja je nabavljena i drži se radi prodaje, uključujući robu na malo koja se drži radi prodaje ili zemljište i druge nekretnine koji se drže radi prodaje,
- gotove proizvode koje je proizvelo preduzeće;
- nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku,
- osnovni i pomoćni materijal koji se koristi u procesu proizvodnje.

Zalihe robe se vrednuju po nabavnoj vrednosti koju čine: fakturna cena dobavljača, uvozne dažbine i drugi porezi (osim onih koje preduzeće može naknadno da povрати od poreskih vlasti kao što je PDV), troškovi prevoza, manipulativni troškovi drugi troškovi koji se mogu direktno pripisati sticanju zaliha robe.

Popusti, rabati i druge slične stavke se oduzimaju pri utvrđivanju troškova nabavke robe.

Troškovi nabavke mogu uključivati i kursne razlike koje direktno nastaju prilikom nedavnog sticanja zaliha koje su fakturisane u stranoj valuti.

Obračun izlaza (prodaje) zaliha robe se vrši po metodu prosečne ponderisane cene.

Utvrđivanje ponderisane prosečne cene robe vrši se posle svakog ulaza zaliha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

Zalihe materijala i rezervnih delova

Zalihe materijala i rezervnih delova koje se nabavljaju od dobavljača vrednuju se po nabavnoj vrednosti, dok se zalihe materijala koje su proizvedene u sopstvenoj režiji vrednuju po ceni koštanja, odnosno po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža.

Nabavnu vrednost ili cenu koštanja zaliha čine svi troškovi nabavke, troškovi proizvodnje (konverzije) i drugi nastali troškovi neophodni za dovođenje zaliha na njihovo sadašnje mesto i stanje.

Troškovi nabavke zaliha obuhvataju: nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge poreze (osim onih koje preduzeće može naknadno da povрати od poreskih vlasti kao što je PDV), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju gotovih proizvoda, materijala i usluga. Popusti, rabati i druge slične stavke se oduzimaju pri utvrđivanju troškova nabavke, odnosno za iznos istih se umanjuje nabavna vrednost.

Troškovi nabavke mogu uključivati i kursne razlike koje direktno nastaju prilikom nedavnog sticanja zaliha koje su fakturisane u stranoj valuti.

Kada se materijal proizvodi u sopstvenoj režiji i koristi u narednoj fazi procesa proizvodnje, procenjuje se u visini troškova proizvodnje tih zaliha, a najviše do neto prodajne vrednosti tih zaliha.

Obračun izlaza (utroška) zaliha materijala i rezervnih delova se vrši po metodu prosečne ponderisane cene. Utvrđivanje ponderisane prosečne cene vrši se posle svakog novog ulaza materijala i rezervnih delova.

Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda

Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda nastaju kao rezultat proizvodnog procesa preduzeća. Ove zalihe se vrednuju po ceni koštanja odnosno po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža.

Troškovi proizvodnje (konverzije) zaliha obuhvataju troškove koji su direktno povezani sa jedinicama proizvoda, kao što je direktna radna snaga. Oni, takođe, obuhvataju sistematsko dodeljivanje fiksnih i promenljivih režijskih troškova koji nastaju prilikom utroška materijala za proizvodnju gotovih proizvoda.

Fiksni režijski troškovi su oni indirektni troškovi proizvodnje koji su relativno konstantni, bez obzira na obim proizvodnje, kao što su amortizacija i održavanje zgrada i opreme i troškovi rukovođenja i upravljanja preduzećem.

Promenljivi režijski troškovi su oni indirektni troškovi proizvodnje koji se menjaju direktno ili skoro direktno srazmerno promeni obima proizvodnje kao što su indirektni materijal i indirektna radna snaga.

Nedodeljeni režijski troškovi se priznaju kao rashod u periodu u kome su nastali.

Promenljivi režijski troškovi se dodeljuju svakoj jedinici proizvoda na osnovu stvarne upotrebe proizvodnih kapaciteta.

Troškovi koji čine vrednost zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda utvrđuju se putem radnih naloga.

U cenu koštanja zaliha se ne priznaju:

- troškovi nastali usled rasipanja materijala, neracionalnog korišćenja radne snage,
- režijski troškovi administracije koji ne doprinose dovođenju zaliha na sadašnje mesto i u sadašnje stanje,
- troškovi prodaje.

Troškovi pozajmljivanja se tretiraju u skladu Odeljkom 25 Međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja za srednje i male entitete.

Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda se vrednuju po ceni koštanja.

Izlaz zaliha se utvrđuje metodom prosečne ponderisane cene.

Utvrđivanje ponderisane prosečne cene vrši se posle svakog novog ulaza zaliha nedovršene proizvodnje, odnosno gotovih proizvoda.

Moguće je da cena koštanja zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda ne može da se povрати ako su te zalihe oštećene ili su izgubile na kvalitetu, ako su postale u celini ili delimično zastarele, odnosno ako je njihova prosečna cena opala. Opis ovih zaliha vrši se do neto prodajne vrednosti i to na pojedinačnoj osnovi.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od kupaca, povezanih (matičnog, zavisnih i pridruženih) i ostarih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga.

Kratkoročni plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od dana bilansa.

Kratkoročna potraživanja od kupaca mere se po vrednosti iz originalne fakture.

Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u izveštajnu valutu po kursu važećem na dan transakcije.

Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja se iskazuju kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda.

Potraživanja iskazana u stranoj valuti na dan bilansa preračunavaju se prema važećem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

Indirektan otpis, odnosno ispravka vrednosti potraživanja od kupaca na teret rashoda perioda preko računa ispravke vrednosti vrši se kod potraživanja od kupaca kod kojih je prošlo više od 60 dana od dana dospeća potraživanja.

Odluku o indirektnom otpisu, odnosno ispravci vrednosti potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti na predlog Komisije za popis potraživanja i kratkoročnih plasmana donosi Nadzorni odbor preduzeća.

Direktan otpis potraživanja od kupaca na teret rashoda se vrši ukoliko je nenaplativost izvesna i dokumanetovana – preduzeće nije uspelo sudskim putem da izvrši njihovu naplatu i potraživanje je prethodno bilo uključeno u prihode preduzeća.

Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca na predlog Komisije za popis potraživanja i kratkoročnih plasmana donosi Nadzorni odbor preduzeća.

Kratkoročni finansijski plasmani i hartije od vrednosti kojima se trguje iskazuju se po amortizovanoj vrednosti, ne uzimajući u obzir nameru preduzeda da ih drži do dospeća.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se u bilansu stanja podrazumevaju:

Gotovina u blagajni,

Sredstva po viđenju koja se drže na računima banaka,

Oročena novčana sredstva na računima banaka do 90 dana,

Ostala novčana sredstva.

Novčana sredstva se vrednuju po nominalnoj vrednosti. Ukoliko je reč o novčanim sredstvima u stranoj valuti ona se vrednuju po zvaničnom srednjem kursu valute objavljenom od strane Narodne banke Srbije.

Rezervisanja

Rezervisanje je obaveza koja je neizvesna u pogledu roka i iznosa.

- Rezervisanje će biti priznato: kada preduzeće ima obavezu (zakonsku ili izvedenu) na datum izveštavanja koja je nastala kao rezultat prošlog događaja,

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

- kada je verovatno da će se od preduzeća zahtevati odliv sredstava koji sadrži ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveza,
- kada iznos obaveze može pouzdano da se proceni.

Ukoliko ovi uslovi nisu ispunjeni, rezervisanje se ne priznaje.

Dugoročna rezervisanja obuhvataju:

- rezervisanja za troškove u garantnom roku,
- rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava,
- rezervisanja za zadržane kaucije i depozite,
- rezervisanja za troškove restrukturiranja preduzeća,
- rezervisanja po osnovu sudskih sporova,
- ostala dugoročna rezervisanja.

Dugoročna rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, a njihovo smanjenje odnosno ukidanje vrši se u korist prihoda.

Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Preduzeće odmerava rezervisanje po najboljoj proceni iznosa potrebnog za izmirenje te obaveze na datum izveštavanja. Najbolja procena je iznos koji bi neki entitet razumno platio da izmiri obavezu na kraju izveštajnog perioda ili da je na taj datum prenese trećoj strani:

- Kada rezervisanje obuhvata veliki broj stavki, procena iznosa odražava odmeravanje svih mogućih ishoda, prema sa njima povezanim verovatnoćama. Rezervisanje će stoga biti različito zavisno od toga da li je verovatnoća gubitka datog iznosa, na primer 60 procenata ili 90 procenata. Kada postoji kontinuirani niz mogućih ishoda, i kada je svaka tačka u tom nizu podjednako verovatna, koristi se središnja tačka niza;
- Kada rezervisanje nastane kao posledica jedne obaveze, pojedinačni najverovatniji ishod može biti najbolja procena iznosa potrebnog za izmirenje obaveze. Međutim, čak i u tom slučaju, preduzeće razmatra druge moguće ishode. Kada su drugi mogući ishodi ili uglavnom viši ili uglavnom niži od najverovatnijeg ishoda, najbolja procena će biti viši ili niži iznos.

Kada je efekat vremenske vrednosti novca materijalan, iznos rezervisanja treba da bude sadašnja vrednost očekivanog iznosa za izmirenje obaveze. Diskontna stopa (ili stope) treba da bude stopa (ili stope) pre opozivanja koja odražava trenutne tržišne ocene vremenske vrednosti novca. Rizici specifični za tu obavezu treba da se odraze ili u diskontnoj stopi ili u proceni iznosa koji se zahtevaju za izmirenje obaveze, ali ne oboje.

Preduzeće će isključiti dobitke od očekivanog otuđenja imovine iz odmeravanja rezervisanja.

Kada deo ili ceo iznos potreban za izmirenje rezervisanja može da refundira druga strana (na primer, kroz potraživanje od osiguranja), entitet treba da prizna refundiranje kao zasebno sredstvo samo kada je skoro izvesno da će preduzeće dobiti refundiranje pri izmirenju obaveze. Iznos refundiranja koji se priznaje ne treba da prevazilazi iznos rezervisanja. Potraživanje po osnovu refundiranja treba da se prezentuje u izveštaju o finansijskoj poziciji kao sredstvo i ne treba da se prebijaju sa povezanim rezervisanjem. U izveštaju o ukupnom rezultatu, preduzeće može da prebije svako refundiranje od druge strane sa rashodom koji se odnosi na relevantno rezervisanje.

Preduzeće isključuje dobitke od očekivanog otuđenja imovine iz odmeravanja rezervisanja.

Preduzeće će proveravati rezervisanja na svaki datum izveštavanja i da ih koriguje kako bi odražavale trenutnu najbolju procenu iznosa koji bi se zahtevao za izmirenje obaveze na datum izveštavanja. Svako korigovanje

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

prethodno priznatih iznosa treba da se priznaje u dobitak ili gubitak osim ukoliko rezervisanje nije prvobitno priznato kao deo nabavne vrednosti sredstava.

Rezevisanja izvršena po jednom osnovu ne mogu se koristiti za rezervisanja po drugom osnovu, niti se mogu prebijati.

Prihodi i rashodi

Prihodi obuhvataju i prihode i dobitke:

- prihod nastaje u okviru redovnih aktivnosti preduzeća i koriste se nekoliko različitih naziva uključujući prodaju, naknade, kamate, dividende, tantijeme i zakupnine.

- dobiti predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda ali ne nastaju u toku redovnih poslovnih aktivnosti preduzeća. Kada se dobiti priznaju u izveštaju o ukupnom rezultatu, oni se obično prikazuju zasebno, jer su saznanja o njima korisna za donošenje ekonomskih odluka.

Prihodi koji se priznaju u bilansu uspeha obuhvataju: prihode od prodaje robe, proizvoda i usluga; prihode od aktiviranja učinaka; prihode od subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja dažbina po osnovu prodaje robe, proizvoda i usluga; prihodi od nefakturisanih potraživanja; prihode od doprinosa i članarina i druge prihode koji su obračunati u knjigovodstvenoj ispravi, nezavisno od vremena naplate.

Dobici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti preduzeća. Dobici predstavljaju povećanja ekonomskih koristi i po prirodi nisu različiti od prihoda.

Dobici uključuju dobitke proistekle iz prodaje dugoročnih sredstava, nerealizovane dobitke koji proističu iz revalorizacije utrživih vrednosnih papira ili proizilaze iz porasta iskazane vrednosti dugoročnih sredstava. Dobici se prikazuju na neto osnovi, nakon umanjenja za odgovarajuće rashode.

Preduzeće odmerava prihod po fer vrednosti primljenih ili potraživih naknada. Fer vrednost primljenih ili potraživih naknada uzima u obzir iznos svih trgovinskih diskonta, diskonta za promptno izmirenje i količinskih rabata koje dozvoli entitet.

Preduzeće uključuje u prihod samo bruto priliv ekonomske koristi koje je preduzeće primilo ili potražuje za svoj račun. Preduzeće u prihode ne uključuje iznose prikupljene za potrebe trećih lica kao što su porez na promet, porez na dodatu vrednost ili porez na robu i usluge. U zastupničkom odnosu preduzeće u prihod uključuje samo iznos svojih naknada. Iznos plaćen na ime glavnice nije prihod preduzeća.

Radi priznavanja, procenjuje se posebno svaka transakcija prodaje proizvoda i robe.

Komponenta prodajne cene koja se odnosi na obavezu servisiranja prihoduje se na vremenskoj osnovi.

Usluge se prihoduju prema stepenu dovršenosti, koji se utvrđuje primenom sledećih metoda:

- uvidom u fizički obim izvršenja;
- prema procentu ostvarenih troškova od ukupno planiranih troškova;
- prema procentu ostvarenih časova od ukupno planiranih časova;
- kombinacijom navedenih metoda.

Prilikom prodaje robe na kredit, kamata se prihoduje u trenutku naplate.

Rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih aktivnosti preduzeća i gubitke:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

- rashodi koji nastaju u okviru aktivnosti preduzeća, uključuju ,na primer, troškove prodaje, zarade i amortizacije. Oni obično imaju oblik odliva ili tršenja imovine kao što su gotovina i gotovinski ekvivalenti, zalihe, nekretnine, postrojenja i oprema.

- gubici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju rashoda i mogu nastati u toku redovnih aktivnosti preduzeća. Kada se gubici priznaju u izveštaju o ukupnom rezultatu, oni se obično prikazuju zasebno, jer su saznanja o njima korisna za donošenje ekonomskih odluka.

U troškove uobičajenih aktivnosti preduzeća uključuju se: rashodi direktnog materijala, troškovi rada, troškovi ostalog materijala, proizvodne usluge, rezervisanja, amortizacija, nematerijalni troškovi, porezi i doprinosi pravnog lica i drugi troškovi koji se priznaju, nezavisno od trenutka plaćanja.

Gubici koji ulaze u rashode perioda mogu (ali ne moraju) da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti preduzeća. Gubici predstavljaju smanjenja ekonomskih koristi i po svojoj prirodi se ne razlikuju od drugih rashoda.

Gubici uključuju i gubitke koji su posledica katastrofa (požar, poplava i sl.) i gubitke proizašle iz prodaje dugoročnih sredstava.

Rashodi obuhvataju nerealizovane gubitke po osnovu negativnih efekata porasta kurseva strane valute po zaduženjima preduzeća u toj valuti. Gubici se prikazuju na neto osnovi, nakon umanjavanja za odgovarajuće prihode.

Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamate i drugi troškovi koje preduzeće ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Troškovi pozajmljivanja obuhvataju:

- Rashod po osnovu kamate izračunat korišćenjem metoda efektivne kamate kako je propisano Odeljkom 11 Međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja za srednje i male entitete,

- Finansijska terećenja u vezi sa finansijskim lizingom priznatim u Odeljku 20 Međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja za srednje i male entitete.

- Kursne razlike nastale po osnovu pozajmljivanja u stranoj valuti, u iznosu do kog se smatraju korigovanjem troškova kamate.

Troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod perioda u kome su nastali, bez obzira na to kako se pozajmljena sredstva koriste.

Troškovi pozajmljivanja se u celini priznaju kao rashod na teret rezultata perioda u kome su nastali.

Materijalno značajna greška

Greške iz prethodnih perioda su propusti i pogrešna iskazivanja u finansijskim izveštajima preduzeća za jedan ili više prethodnih perioda koji nastaju usled nekorisćenja ili pogrešnog korišćenja, pouzdanih informacija koje:

- su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za te periode bili odobreni za objavljivanje, i

- bi bilo razumno očekivati da su mogle biti pribavljene i uzete u obzir u sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Takve greške obuhvataju efekte matematičkih grešaka, grešaka u primeni računovodstvenih politika, pregleda ili pogrešnih tumačenja činjenica i kriminalnih radnji.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

U meri u kojoj je to izvodljivo, preduzeće vrši retroaktivnu korekciju materijalno značajnih grešaka iz prethodnog perioda u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka tako što će:

- prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili
- ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja imovine, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ispravka naknadno ustanovljenih materijalno značajnih grešaka vrši se preko računa neraspoređene dobiti iz ranijih godina, odnosno neraspoređenog gubitka ranijih godina.

Materijalno značajnom greškom smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama veća od 2% ukupno ostvarenog prihoda.

Naknadno ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kome su identifikovane.

Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika i efekata po osnovu valutne klauzule

Transakcije obavljene u stranoj valuti preračunavaju se na dan poslovne promene u RSD po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom deviznom tržištu. Sredstva i obaveze iskazani u devizama na dan Bilansa stanja preračunavaju se i iskazuju u RSD po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom deviznom tržištu, a koji važi na dan sačinjavanja finansijskih izveštaja.

Realizovane pozitivne ili negativne kursne razlike koje su rezultat preračunavanja poslovnih transakcija u stranoj valuti bilansirane su u korist ili na teret Bilansa uspeha kao prihodi i rashodi po osnovu kursnih razlika.

Potraživanja i obaveze u koje je ugrađena valutna klauzula preračunati su u RSD po srednjem/ugovorenem kursu valute koji je važio na dan Bilansa stanja. Pozitivni i negativni efekti nastali po ovom osnovu iskazani su u Bilansu uspeha Društva/Preduzeća, kao prihodi/rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika u okviru kategorije ostalih prihoda/rashoda.

Zvanični kursevi za najučestalije strane valute u primeni na dan sačinjavanja finansijskih izveštaja su sledeći:

Oznaka valute	Važi za	Srednji kurs:	31.12.2022.	31.12.2021.
EUR	1		117,3224	117,5821
USD	1		110,1515	103,9262
CHF	1		119,2543	113,6388
GBP	1		132,7026	140,2626
RUB	1		1,5292	1,3925

Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Preduzeće ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

Porezi i doprinosi*Porez na dobit*

Porez na dobit se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobit, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike;
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Odbitne privremene razlike su privremene razlike koje će za rezultat imati iznose koji se mogu odbiti pri određivanju oporezivog dobitka (poreskog gubitka) budućih perioda kada se knjigovodstvena vrednost sredstva ili obaveze nadoknadi ili izmiri.

Odbitna privremena razlika je karakteristična za situacije:

- kada je knjigovodstvena vrednost sredstva manja od poreske vrednosti (osnove) sredstva i
- kada je knjigovodstvena vrednost obaveze veća od poreske vrednosti (osnove) obaveze.

Poreska vrednost (osnovica) sredstva je iznos koji će moći da se odbije za poreske svrhe od bilo kakvih oporezivih ekonomskih koristi koje će se uliti u entitet kada se vrši povraćaj knjigovodstvene vrednosti tog sredstva.

Poreska vrednost (osnovica) obaveze je njena knjigovodstvena vrednost, umanjena za bilo koji iznos koji će moći da se odbije za poreske svrhe u pogledu te obaveze u budućim periodima.

Odbitne privremene razlike nastaju u slučajevima kada je u bilansima Društva, po određenim osnovama, već prikazan rashod, koji će se sa poreskog aspekta priznati u narednim periodima. Tipični slučajevi kada nastaju odbitne privremene razlike su sledeći:

- poreska vrednost sredstava koja podležu amortizaciji je veća od knjigovodstvene vrednosti sredstava,
- sa poreskog aspekta nisu priznata pojedina rezervisanja, koja se priznaju u momentu iskorišćenja (na primer, pojedina rezervisanja),
- sa poreskog aspekta nije priznato obezvređenje imovine, koje se priznaje pri otuđenju imovine (roba, materijal, investicione nekretnine i sl.), sa poreskog aspekta nisu priznati rashodi, koji se priznaju u periodu kada su plaćeni i dr.

Odbitna privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja, nakon obračuna računovodstvene i poreske amortizacije za poslovnu godinu za koju se sastavljaju finansijski izveštaji.

Odloženo poresko sredstvo se ne priznaje ako je posledica početnog priznavanja sredstava ili obaveze u transakciji koja nije poslovna kombinacija i, u vreme transakcije, ne utiče ni na računovodstveni dobitak ni na oporezivi dobitak (poreski gubitak). Otuda, odloženo poresko sredstvo se ne priznaje za permanentne, stalne razlike, utvrđene pri početnom priznavanju. Iznos odloženog poreskog sredstva utvrđuje se primenom propisane stope poreza na dobit Društva (ili od strane nadležnih organa, saopštene poreske stope za naredni period očekivana stopa poreza na dobit za period kada se namirenje očekuje, odnosno za period kada bi odložena poreska sredstva mogla da se iskoriste za umanjenje tekućeg poreza) na iznos odbitne privremene razlike. Ako je na kraju prethodne godine privremena razlika bila odbitna, po kom osnovu su priznata odložena poreska sredstva, a na kraju tekuće godine, po osnovu istih sredstava, privremena razlika bude oporeziva, vrši se ukidanje prethodno formiranih odloženih poreskih sredstava u celini, uz istovremeno priznavanje odloženih poreskih obaveza u iznosu koji je utvrđen na datum bilansa stanja. Odloženo poresko sredstvo po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka se utvrđuje primenom propisane (ili očekivane) stope poreza na dobit Društva na iznos poreskog gubitka. Odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenog poreskog kredita priznaju se u visini neiskorišćenog poreskog kredita, bez primene propisane (ili očekivane) stope poreza na dobit Društva na taj iznos. Društvo priznaje odložena poreska sredstva, po svim navedenim osnovama (odbitne privremene razlike, neiskorišćeni poreski gubici i neiskorišćeni poreski kredit), samo kada je verovatno, i u meri u kojoj se očekuje, da će u budućem periodu biti raspoloživih oporezivih dobitaka za koje će se ova sredstva moći iskoristiti. Na kraju poslovne godine, Društvo ponovo procenjuje nepriznata odložena poreska sredstva. Društvo priznaje prethodno nepriznato odloženo poresko sredstvo u meri u kojoj je postalo verovatno da će budući oporezivi dobitak omogućiti povraćaj odloženog poreskog sredstva. Analogno iznetom, Društvo smanjuje knjigovodstvenu

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

vrednost odloženog poreskog sredstva u meri u kojoj nije više verovatno da će postojati dovoljan oporezivi dobitak koji će omogućiti korišćenje koristi od celog ili dela tog odloženog poreskog sredstva.

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike. Oporezive privremene razlike su privremene razlike koje će za rezultat imati oporezive iznose prilikom određivanja oporezivog dobitka (poreskog gubitka) budućih perioda, kada se knjigovodstvena vrednost datog sredstva ili obaveze nadoknadi ili izmiri. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je određen rashod, priznat sa poreskog aspekta, dok će sa knjigovodstvenog aspekta biti priznat u poslovnim knjigama Društva tek u narednim periodima. Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja, nakon obračuna računovodstvene i poreske amortizacije za poslovnu godinu za koju se sastavljaju finansijski izveštaji. Iznos odložene poreske obaveze utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Na svaki datum bilansa stanja se odložene poreske obaveze svode na iznos utvrđen na osnovu privremene razlike na taj dan. Ako je na kraju prethodne godine privremena razlika bila oporeziva, po kom osnovu su priznate odložene poreske obaveze, a na kraju tekuće godine, po osnovu istih sredstava, privremena razlika bude odbitna, vrši se ukidanje prethodno formiranih odloženih poreskih obaveza u celini, uz istovremeno priznavanje odloženih poreskih sredstava Društva u iznosu utvrđenom na datum bilansa stanja.

Odložene poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike, osim:

- ako nisu posledica početnog priznavanja gubitka ili
- ako ne nastaju iz početnog priznavanja sredstava ili obaveze u transakciji koja nije poslovna kombinacija i, u vreme transakcije, ne utiče ni na računovodstveni dobitak ni na oporezivi dobitak (poreski gubitak).

Odmeravanje odloženih poreskih sredstava i odloženih poreskih obaveza proizilazi iz načina na koji Društvo očekuje, na kraju svakog izveštajnog perioda, da u budućnosti povrati ili izmiri knjigovodstvenu vrednost svojih sredstava i obaveza. Suštinski, postoje dva osnovna načina za namirenje knjigovodstvene vrednosti sredstava i obaveza, i to:

- prodaja i
- korišćenje.

Odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze se priznaju na identičan način kako su priznati u finansijskim izveštajima Društva, odnosno:

- ako su transakcije i drugi događaji priznati u bilansu uspeha (dobit ili gubitak), svi povezani poreski efekti se priznaju u bilansu uspeha;
- a ako su priznati u ukupnom ostalom rezultatu, ili direktno na kapitalu, identično je mesto priznavanja poreskih efekata.

Pored utvrđivanja neto stanja odloženih poreza (sredstva ili obaveze), utvrđuju se i razlike u odnosu na bilans stanja prethodne godine. Uz uvažavanje korekcija za odložene poreze koji se direktno knjiže na kapitalu (revalorizacije rezerve i neraspoređeni dobitak), odloženi porezi se ispoljavaju u vidu:

- odloženih poreskih rashoda perioda i
- odloženih poreskih prihoda perioda.

Odloženi poreski rashodi perioda nastaju kada se u bilansu stanja tekuće, u odnosu na bilans stanja prethodne godine, povećavaju odložene poreske obaveze ili smanjuju odložena poreska sredstva.

Odloženi poreski prihodi perioda nastaju kada se u bilansu stanja tekuće, u odnosu na bilans stanja prethodne godine, smanjuju odložene poreske obaveze ili povećavaju odložena poreska sredstva.

Prilikom izračunavanja odloženih poreza, apstrahuje se koncept vremenske vrednosti novca, što ima za posledicu da se odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata uključuju porez na imovinu, kao i druge poreze i doprinose u skladu sa republičkim i opštinskim propisima.

Primanja zaposlenih*Porezi i doprinosi fondovima za socijalnu sigurnost zaposlenih*

U skladu sa propisima Republike Srbije, Preduzeće je u obavezi da obračuna i plati poreze i doprinose poreskim organima i državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju porez na zarade i doprinose za zaposlene na teret poslodavca i na teret zaposlenih u obračunatim iznosima po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Ovi porezi i doprinosi čine rashod perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina

Zakonom o radu Preduzeće je u obavezi da plati naknadu zaposlenima, prilikom odlaska u penziju, u visini tri prosečne mesečne zarade ostvarene u Preduzeću ili u visini proseka Republike Srbije (opcija koja je povoljnija za zaposlenog) u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju.

Preduzeće je formiralo rezervisanja u cilju isplate zaposlenima propisanih beneficija i naknada i po tom osnovu ima identifikovane obaveze na dan 31. decembra 2022. godine.

6. Ključne računovodstvene procene

Prezentacija finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Preduzeća korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrednosti sredstava i obaveza, obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda. Ove procene i pretpostavke su zasnovane na istorijskim i ostalim informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Preduzeće pravi procene i pretpostavke koje se odnose na budućnost. Rezultirajuće računovodstvene procene će, po definiciji, retko biti jednake ostvarenim rezultatima. Rukovodstvo koristi sledeće procene prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja.

Obezvredenje nefinansijske imovine

Na dan izveštavanja, rukovodstvo Preduzeća analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna imovina i nekretnine, postrojenja i oprema Preduzeća. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti. Razmatranje obezvređenja zahteva od rukovodstva subjektivno prosuđivanje u pogledu tokova gotovine, stopa rasta i diskontnih stopa za jedinice koje generišu tokove gotovine, a koje su predmet razmatranja. Rukovodstvo veruje da nije potrebno dodatno obezvređenje nematerijalne imovine i nekretnina, postrojenja i opreme, izuzev rezervisanja već prikazanih u finansijskim izveštajima.

Obezvredenje zaliha

Obračunata je ispravka vrednosti zaliha na osnovu procenjenih gubitaka usled nemogućnosti prodaje ili realizacije u procesu proizvodnje. Naša procena je zasnovana na analizi kretanja zaliha, istorijskim otpisima, procenama kretanja na tržištu prodaje, planovima prodaje, promenama u uslovima prodaje, procene rokova upotrebe, kao i procene stanja i upotrebne vrednosti zaliha, prilikom utvrđivanja adekvatnosti ispravke vrednosti zaliha. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i rezultujućim budućim prodajama. Rukovodstvo veruje da nije potrebna dodatna ispravka vrednosti zaliha, izuzev rezervisanja već prikazanih u finansijskim izveštajima.

Ispravka vrednosti potraživanja

Obračunali smo ispravku vrednosti za sumnjiva i sporna potraživanja, na osnovu procenjenih gubitaka usled nemogućnosti kupaca da ispune neophodne obaveze. Naša procena je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca, istorijskim otpisima, kreditnim sposobnostima naših kupaca i promenama u uslovima

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

prodaje, prilikom utvrđivanja adekvatnosti ispravke vrednosti sumnjivih i spornih potraživanja. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i rezultujućim budućim naplatama. Rukovodstvo veruje da nije potrebna dodatna ispravka vrednosti potraživanja, izuzev rezervisanja već prikazanih u finansijskim izveštajima.

Rezervisanja po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima nakon odlaska u penziju nakon ispunjenih zakonskih uslova i jubilarnih nagrada utvrđuju se primenom aktuarske procene. Aktuarska procena uključuje procenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i budućih povećanja naknade po odlasku u penziju. Zbog dugoročne prirode ovih planova, značajne neizvesnosti utiču na ishod procene. Rukovodstvo veruje da nisu potrebna dodatna rezervisanja po ovom osnovu, izuzev rezervisanja već prikazanih u finansijskim izveštajima.

Rezervisanje po osnovu sudskih sporova

Preduzeće je uključeno u veći broj sudskih sporova koji proističu iz njegovog svakodnevnog poslovanja i odnose se na komercijalna pitanja, kao i pitanja koja se tiču radnih odnosa, a koja se rešavaju ili razmatraju u toku regularnog poslovanja. Pravni sektor Preduzeća procenjuje verovatnoću negativnih ishoda ovih pitanja, kao i iznose verovatnih ili razumnih procena gubitaka. Pitanja koja su ili potencijalne obaveze ili ne zadovoljavaju kriterijume za rezervisanje se obelodanjuju, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala. Po mišljenju rukovodstva, verovatnoća odliva sredstava po ovom osnovu je minimalna pa iz tog razloga u prikazanim finansijskim izveštajima nisu izvršena rezervisanja po osnovu sudskih sporova.

Odložena poreska sredstva

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i neiskorišćene poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan kako bi se odložena poreska sredstva mogla iskoristiti. Značajna procena od strane rukovodstva Preduzeća je neophodna da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i visine budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike. Rukovodstvo veruje da će Preduzeće u narednom prirodu ostvariti oporezivu dobit za korišćenje priznatih odloženih poreskih sredstava.

Korisni vek upotrebe nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Nematerijalna imovina i nekretnine, postrojenja i oprema se amortizuju tokom njihovog korisnog veka upotrebe. Korisni vek upotrebe se zasniva na proceni dužine perioda u kome će sredstvo generisati prihode. Procenu periodično vrši Rukovodstvo Preduzeća i vrši odgovarajuće izmene, ukoliko se za tim javi potreba. Po mišljenju rukovodstva Preduzeća opredeljeni korisni vek upotrebe sredstava je realno utvrđen i prilagođen fizičkom i ekonomskom trošenju sredstava.

Sukob između Rusije i Ukrajine i poslovanje u uslovima inflacije

Procene su vršene imajući u vidu uticaj koji je sukob Rusije i Ukrajine i posledično povećanje inflacije imalo ili može imati na poslovanje Preduzeća na osnovu dostupnih informacija. Ova razmatranja se protežu na prirodu proizvoda i usluga koje se nude, kupce, lanac snabdevanja, zaposlene kao i geografske regione u kojima Preduzeće posluje. Osim ako u pojedinačnim napomenama nije drugačije naznačeno, trenutno se ne čini da postoji bilo kakav značajan uticaj na finansijske izveštaje ili bilo kakve značajne neizvesnosti u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu nepovoljno uticati na Preduzeće na datum izveštavanja ili nakon datuma izveštavanja, a da je nastao kao rezultat sukoba između Rusije i Ukrajine i posledično poslovanje u uslovima povećanje inflacije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

7. Nematerijalna imovina

Stanje i promene nematerijalne imovine (osim gudvila) mogu se predstaviti narednom tabelom:

u RSD 000

PROMENE NEMATERIJALNE IMOVINE	Koncesije, patenti, licence, robne i uslužne marke	Ukupno
Nabavna vrednost:		
Stanje 01.01.2021. godine	1.180	1.180
Povećanja:	127	127
Nove nabavke (naknadna ulaganja)	127	127
Stanje 31.12.2021. godine	1.307	1.307
Ispravka vrednosti:		
Stanje 01.01.2021. godine	877	877
Povećanja:	115	115
Amortizacija	115	115
Stanje 31.12.2021. godine	992	992
Sadašnja vrednost:		
31.12.2021. godine	315	315
Nabavna vrednost:		
Stanje 01.01.2022. godine	1.307	1.307
Stanje 31.12.2022. godine	1.307	1.307
Ispravka vrednosti:		
Stanje 01.01.2022. godine	992	992
Povećanja:	122	122
Amortizacija	122	122
Stanje 31.12.2022. godine	1.114	1.114
Sadašnja vrednost:		
31.12.2022. godine	193	193

8. Nekretnine, postrojenja, oprema

Stanje i promene nekretnina, postrojenja i opreme mogu se predstaviti narednom tabelom:

u RSD 000

PROMENE NEKRETNINA, POSTROJENJA I OPREME	Poljoprivredno i ostalo zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ukupno
Nabavna vrednost:				
Stanje 01.01.2021. godine	21.072	29.323	231.383	287.347
Procena 01.01.2021. godine	0	0	0	0
Povećanja:	0	0	37.599	37.599
Nove nabavke (naknadna ulaganja)	0	0	37.599	37.599
Smanjenje:	0	16.996	4.910	27.475
Rashodovanje (otpis)	0	0	4.910	4.910
Isknjiženje	0	16.996	0	22.565
Stanje 31.12.2021. godine	21.072	12.327	264.072	297.471
Ispravka vrednosti:				
Stanje 01.01.2021. godine	0	17.269	61.640	78.909
Povećanja:	0	327	19.830	20.157
Amortizacija	0	327	19.830	20.157
Smanjenje:	0	9.451	2.708	12.159
Rashodovanje (otpis)	0	0	2.708	2.708
Isknjiženje	0	9.451	0	9.451

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

u RSD 000				
PROMENE NEKRETNINA, POSTROJENJA I OPREME	Poljoprivredno i ostalo zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ukupno
Stanje 31.12.2021. godine	0	8.145	78.762	86.907
Sadašnja vrednost:				
31.12.2021. godine	21.072	4.182	185.310	210.564
Nabavna vrednost:				
Stanje 01.01.2022. godine	21.072	12.327	264.072	297.471
Povećanja:	1	0	40.007	40.008
Nove nabavke (naknadna ulaganja)	1	0	40.007	40.008
Stanje 31.12.2022. godine	21.073	12.327	304.079	337.479
Ispravka vrednosti:				
Stanje 01.01.2022. godine	0	8.145	78.762	86.907
Povećanja:	0	200	21.877	22.077
Amortizacija	0	200	21.877	22.077
Stanje 31.12.2022. godine	0	8.345	100.639	108.984
Sadašnja vrednost:				
31.12.2022. godine	21.073	3.982	203.440	228.495

Na dan Bilansa stanja za 2022. godinu Preduzeće nema upisane hipoteke.

Preduzeće nije upisalo u javnim knjigama pravo svojine na zemljištu u ukupnom iznosu od 21.072 hiljada dinara. Pravo svojine nije upisano u javnim knjigama zbog toga što je vlasnik spornog zemljišta Grad Kraljevo a deo je vlasništvo i Republike Srbije, dok se Preduzeće vodi kao korisnik datog zemljišta. Preduzeće se u toku 2021. a i 2022. godine obraćalo Osnivaču za rešavanje ovog pitanja, odgovor sa danom podnošenja FI nije dobijen. Takođe u narednom periodu Preduzeće će preduzeti sve potrebne radnje za definisanje vlasništva nad objektima koji u knjigama ima sadašnju vrednost od 3.982 hiljade dinara.

U 2021. godini Preduzeće je isknjižilo iz knjigovodstvene evidencije investicionu nekretninu kao i poslovni prostor čiji je vlasnik Grad i sklopilo ugovor o korišćenju prostorija.

Zaključno sa 31.12.2022. godine Rukovodstvo Preduzeća je uvidelo da NPO čija je ukupna nabavna vrednost 10.670 hiljada dinara nema sadašnju vrednost, a nalazi se u upotrebi (indeks 3,15%). Najveći broj sredstava se odnosi na računare i računarsku opremu, građevinske objekte dok će se u 2023. godini veliki deo građevinske opreme bez sadašnje vrednosti zbog zastarelosti rashodovati. U narednom periodu, zaključno sa FI za 2023. godinu Rukovodstvo će proceniti korisni vek upotrebe sredstava i primeniti efekte procene.

9. Odložena poreska sredstva

Odložena poreska sredstva nisu evidentirana. Kretanje na računu odloženih poreskih sredstava u posmatranom periodu je sledeće:

u RSD 000		
Kretanje promena na odloženim poreskim sredstvima	2022.	2021.
Stanje na početku godine	0	0
Povećanje u korist odloženih poreskih prihoda	2.467	2.723
Smanjenje na teret odloženih poreskih obaveza	80	0
Smanjenje na teret odloženih poreskih rashoda	2.387	2.723
Stanje na kraju godine	0	0

U toku 2022. godine usled isplate po osnovu rezervisanja za sudske sporove efekat odloženih poreza je smanjenje u iznosu od 80 hiljada dinara, dok je efekat usled dodatnog rezervisanja po osnovu obačuna otpremnina povećanje u iznosu od 2.467 hiljade dinara. Stanje na kraju godine je nula, s obzirom da postoje odložene poreske obaveze.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

10. Zalihe

U okviru zaliha bilansirane su sledeće pozicije:

u RSD 000

Zalihe	2022.	2021.
Materijal, rezervni delovi, alat i sitan inventar	26.323	25.801
Plaćeni avansi za zalihe i usluge u zemlji	770	1.509
Ukupno:	27.093	27.310

U sklopu redovnog godišnjeg popisa imovine i obaveza na dan 31.12.2022. godine, formirana je komisija koja je izvršila procenu neto ostarive vrednosti zaliha i tom prilikom konstatovala u Elaboratu tj. Izveštaju Centralne popisne komisije da sve zalihe koje su na stanju, a nisu imale obrt duže od godinu dana očekuje da će u nekom narednom periodu biti upotrebljene.

U okviru zaliha materijala, rezervni delova, alata i sitnog inventara iskazani su:

u RSD 000

Materijal, rezervni delovi, alat i sitan inventar	2022.	2021.
Materijal	16.789	16.082
Rezervni delovi	7.982	8.191
Alat i sitan inventar	1.552	1.528
Ukupno:	26.323	25.801

Plaćeni avansi za zalihe i usluge u zemlji odnose se na:

u RSD 000

Plaćeni avansi za zalihe i usluge u zemlji	2022.	2021.
Plaćeni avansi za materijal, rezervne delove i inventar u zemlji	770	1.509
Ukupno:	770	1.509

U okviru plaćenih avansa za zalihe i usluge na dan 31.12.2022. godine iskazujemo ukupno 6 poslovnih partnera od kojih potražujemo iznos od RSD 770 hiljada. Do datuma odobravanja finansijskih izveštaja za prezentaciju potvrđena su potraživanja od svih 6 poslovnih partnera čiji ukupan saldo na kraju godine iznosi RSD 770 hiljada (100% ukupnog salda na dan finansijskih izveštaja).

11. Potraživanja po osnovu prodaje

Potraživanja po osnovu prodaje odnose se na:

u RSD 000

Potraživanja po osnovu prodaje	2022.	2021.
Kupci u zemlji	4.282	4.813
Ukupno:	4.282	4.813

Struktura potraživanja od kupaca u zemlji je sledeća:

u RSD 000

Potraživanja po osnovu prodaje	2022.	2021.
Kupci u zemlji	4.282	4.813
Ukupno:	4.282	4.813

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

u RSD 000

Ispravka vrednosti potraživanja po osnovu prodaje	2022.	2021.
Ispravka vrednosti - Kupci u zemlji	9.523	17.633
Ukupno:	9.523	17.633

u RSD 000

Promene na ispravci vrednosti potraživanja po osnovu prodaje	2022.	2021.
Stanje na dan 01. januar	17.633	17.563
Formirana ispravka vrednosti tokom godine	614	407
Otpis potraživanja	0	0
Ostale promene	(8.724)	(337)
Stanje na dan 31. decembar	9.523	17.633

Promene na ispravci vrednosti, tj. najveći deo odnose se prevashodno na isknjižavanju sumnjivih i spornih potraživanja koja su starija od deset godina u ukupnoj vrednosti od 8.519 hiljada dinara.

Svim kupcima su poslani IOS-i na dan 30.11.2022. godine. U okviru potraživanja od kupaca u zemlji na dan 31.12.2022. godine iskazujemo ukupno 11 poslovnih partnera od kojih potražujemo iznos od RSD 4.077 hiljada. Stanje je potvrđeno u 95% slučajeva. Sumnjiva i sporna potraživanja se u knjigama vode u iznosu od 9.728 hiljada dinara. Do datuma odobravanja finansijskih izveštaja za prezentaciju potvrđena su potraživanja od jednog komitenta koji je bio od 27 poslovnih partnera, a ukupno 12 poslovnih partnera je osporilo potraživanja. Nepotvrđena potraživanja se najvećim delom odnose na potraživanja od kupaca koja su kasnije usaglašena.

Starosna struktura potraživanja po osnovu prodaje je sledeća:

u RSD 000

Starosna struktura potraživanja po osnovu prodaje	2022.	2021.
Do 30 dana	918	0
Od 30 do 60 dana	3.159	4813
Od 60 do 180 dana	0	0
Preko 360 dana	205	0
Ukupno:	4.282	4.813

Prilikom redovnog godišnjeg popisa komisija za popis neuplaćenog upisanog kapitala, dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana i potraživanja, novčanih sredstava, gotovine i gotovinskih ekvivalenata i obaveza postupajući po računovodstvenim politikama izvršila odgovarajuća preknjižavanja sa računa kupaca na račun sumnjivih i spornih potraživanja za sva potraživanja čija dospelost prelazi 60 dana u iznosu od 614 hiljada dinara dok je do datuma odobravanja FI jedan kupac uplatio dospelu potraživanje u iznosu od 205 hiljada dinara.

12. Ostala kratkoročna potraživanja

Ostala kratkoročna potraživanja odnose se na:

u RSD 000

Ostala kratkoročna potraživanja	2022.	2021.
Ostala potraživanja	447	7.366
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	9.541	0
Ukupno:	9.988	7.366

Najveći iznos ostalih potraživanja iskazana u iznosu od RSD 9.389 odnosi se na ukupna potraživanja za prethodni PDV u poreskom periodu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

Starosna struktura ostalih potraživanja:

Starosna struktura ostalih kratkoročnih potraživanja	2022.	2021.
Do 30 dana	9.576	6.203
Od 30 do 60 dana	371	1.122
Od 60 do 180 dana	0	0
Preko 360 dana	41	41
Ukupno:	9.988	7.366

13. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana je sledeća:

u RSD 000

Kratkoročni finansijski plasmani	2022.	2021.
Kratkoročni krediti, zajmovi i plasmani u zemlji	4.705	5.064
Ukupno:	4.705	5.064

Kratkoročni finansijski plasmani se odnose na beskamratne zajmove koje Preduzeće daje zaposlenima, a koji se u roku od godine dana vraćaju odbitkom od zarade sukcesivno.

14. Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Gotovina, kao i neposredno unovčive hartije od vrednosti, odnose se na:

u RSD 000

Gotovinski ekvivalenti i gotovina	2022.	2021.
Tekući (poslovni) računi	67.655	67.178
Devizni račun	43	43
Ukupno:	67.698	67.221

U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata na dan 31.12.2022. godine iskazujemo sredstva kod ukupno 2 banke u iznosu od RSD 67.698 hiljada. Do datuma odobravanja finansijskih izveštaja za prezentaciju potvrđena su stanja kod obe banke čiji ukupan saldo na kraju godine iznosi RSD 67.698 hiljada.

15. Kratkoročna aktivna vremenska razgraničenja

Kratkoročna aktivna vremenska razgraničenja imaju sledeću strukturu:

u RSD 000

Kratkoročna aktivna vremenska razgraničenja	2022.	2021.
Unapred plaćeni troškovi - kratkoročni	1.580	1.295
Ostala aktivna vremenska razgraničenja - kratkoročna	37	0
Ukupno:	1.617	1.295

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

16. Vanbilansna aktiva i pasiva

Vanbilansna aktiva i pasiva se odnose na:

	u RSD 000	
	2022.	2021.
Vanbilansna aktiva		
Imovina kod drugih subjekata	13.114	13.114
Ukupno:	13.114	13.114
	u RSD 000	
Vanbilansna pasiva		
Obaveze za imovinu kod drugih subjekata	13.114	13.114
Ukupno:	13.114	13.114

17. Kapital

Kapital ima sledeću strukturu:

	u RSD 000	
	2022.	2021.
Kapital		
Osnovni kapital	118.807	112.460
Rezerve	527	526
Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	88.339	89.004
Neraspoređeni dobitak	33.212	33.950
Ukupno:	240.885	235.940
	u RSD 000	
Osnovni kapital		
Državni kapital	118.680	112.333
Ostali osnovni kapital	127	127
Ukupno:	118.807	112.460

Preduzeće je u svojim FI iskazalo državni kapital u visini od 118.680 hiljada dinara dok u registru privrednih subjekata koji se vodi kod Agencije za privredne registre upisani osnovni kapital iznosi 100,00 dinara. Navedeno neslaganje se pojavilo usled donošenja Odluke od strane osnivača- Skupštine grada Kraljeva prilikom usklađivanja akata sa Zakonom o javnim preduzećima bez ikakve konsultacije sa preduzećem ili bilo kakvog uvida u poslovne knjige JKP „Putevi“ Kraljevo. U više navrata se Preduzeće obraćalo Osnivaču po ovom pitanju. Očekuje se reakcija Osnivača u suprotnom će se i dalje insistirati na rešavanju ovog problema.

U 2022. godini JKP „Putevi“ Kraljevo je uvećalo visinu osnovnog kapitala na osnovu Odluke Nadzornog odbora preduzeća br. 936 od 27.06.2022. godine i saglasnosti Osnivača na navedenu odluku, Rešenje br. 011-241/2022-I od 08.07.2022. godine u visini od 12.696 hiljade dinara, što u ukupnom zbiru iznosi 118.680 hiljade dinara.

18. Neraspoređeni dobitak

Neraspoređeni dobitak ima sledeću strukturu:

	u RSD 000	
	2022.	2021.
Neraspoređena dobit		
Neraspoređeni dobitak ranijih godina	21.919	8.559
Neraspoređeni dobitak tekuće godine	11.293	25.391
Ukupno:	33.212	33.950

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

Kretanje na neraspoređenoj dobiti je predstavljeno sledećom tabelom:

	u RSD 000
Neraspoređeni dobitak	Iznos
Stanje 01.01.2022. godine	33.950
Raspodela dobiti	-12.696
Povećanje po osnovu ukidanja aktuarskih dobitaka	665
Neraspoređena dobit tekuće godine	11.293
Stanje 31.12.2022. godine	33.212

19. Dugoročna rezervisanja

Dugoročna rezervisanja se odnose na:

	u RSD 000	
Dugoročna rezervisanja	2022.	2021.
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	28.654	28.204
Ostala dugoročna rezervisanja – za sudske sporove	5.414	5.949
Ukupno:	34.068	34.153

Kretanje na računu obaveza po osnovu rezervisanja predstavljeno je sledećom tabelom:

	u RSD 000
Kretanje promena na rezervisanjima	2022.
Stanje na početku godine	34.153
Formirana rezervisanja u toku godine	1.943
Iskorišćena rezervisanja u toku godine	2.028
Ukinuta rezervisanja	0
Kursne razlike po osnovu rezervisanja	0
Stanje rezervisanja na kraju godine	34.068

20. Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze imaju sledeću strukturu:

	u RSD 000	
Dugoročne obaveze	2022.	2021.
Dugoročni krediti, zajmovi i obaveze po osnovu lizinga u zemlji	12.410	13.630
Ukupno:	12.410	13.630

Dugoročne obaveze Preduzeća se odnose na investicione kredite za NPO koji se uredno servisiraju. Iznos od 12.410 hiljada dinara odnosi se na deo dugoročnih kredita koji dospevaju nakon 2023. godine. Svi navedeni krediti dospevaju u roku do 3 godine. Ugovorna valuta kredita je RSD.

21. Odložene poreske obaveze

Odložene poreske obaveze iskazane su u iznosu od RSD 6 hiljada, a njihovo kretanje u posmatranom periodu je bilo sledeće:

	u RSD 000	
Kretanje promena na odloženim poreskim obavezama	2022.	2021.
Stanje na početku godine	9.717	14.518
Smanjenje u korist odloženih poreskih sredstava	2.387	2.723
Smanjenje u korist odloženih poreskih prihoda	1.214	2.078
Stanje na kraju godine	6.116	9.717

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

22. Kratkoročne finansijske obaveze

Kratkoročne finansijske obaveze iznose:

	u RSD 000	
	2022.	2021.
Kratkoročne finansijske obaveze		
Obaveze po osnovu kredita od domaćih banaka – deo dugoročnih kredita koji dospeva do godinu dana	13.491	13.064
Ukupno:	13.491	13.064

23. Priljeni avansi, depoziti i kaucije

Priljeni avansi depoziti i kaucije iznose:

	u RSD 000	
	2022.	2021.
Priljeni avansi, depoziti i kaucije		
Priljeni avansi, depoziti i kaucije	15.960	2.138
Ukupno:	15.960	2.138

U okviru priljenih avansa, depozita i kaucija na dan 31.12.2022. godine iskazujemo ukupno 145 poslovnih partnera prema kojima imamo obaveze u iznosu od RSD 15.960 hiljada. Najveći deo priljenih avansa se odnosi na uplate MZ po osnovu Ugovora sklopljenim krajem 2022. godine oko 60% i priljeni avans od jednog komitenta u decembru na iznos od 4.220 hiljade dinara.

24. Obaveze iz poslovanja

Obaveze iz poslovanja odnose se na:

	u RSD 000	
	2022.	2021.
Obaveze iz poslovanja		
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	14.993	10.808
Ukupno:	14.993	10.808

Ročna struktura obaveza iz poslovanja predstavljena je narednom tabelom:

	u RSD 000	
	2022.	2021.
Ročna struktura obaveza iz poslovanja		
Do 30 dana	0	0
Od 30 do 60 dana	14.993	10.808
Od 60 do 180 dana	0	0
Preko 360 dana	0	0
Ukupno:	14.993	10.808

U okviru obaveza iz poslovanja na dan 31.12.2022. godine iskazujemo ukupno 36 poslovnih partnera prema kojima imamo obaveze u iznosu od RSD 14.993 hiljada. Do datuma odobravanja finansijskih izveštaja za prezentaciju potvrđene su obaveze prema 35 poslovnih partnera čiji ukupan saldo na kraju godine iznosi RSD 14.935 hiljada (99% ukupnog salda na dan finansijskih izveštaja), a sa ukupno jednim poslovnih partnera su nesuaglašene obaveze u iznosu od RSD 58 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

25. Ostale kratkoročne obaveze

Ostale kratkoročne obaveze imaju sledeću strukturu:

u RSD 000

Ostale kratkoročne obaveze	2022.	2021.
Ostale kratkoročne obaveze	3.498	3.574
Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda	107	115
Obaveze po osnovu poreza na dobitak	690	289
Ukupno:	4.295	3.978

Ostale kratkoročne obaveze prikazane u tabeli iznad odnose se na:

u RSD 000

Ostale kratkoročne obaveze	2022.	2021.
Obaveze za neto naknade zarada koje se refundiraju	85	87
Obaveze za poreze i doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog koje se refundiraju	45	36
Obaveze za poreze i doprinose na naknade zarada na teret poslodavca koje se refundiraju	26	22
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	43	120
Obaveze za učešće u dobitku	3.142	3.141
Obaveze prema zaposlenima	3	0
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovorima	110	154
Ostale obaveze	44	14
Ukupno:	3.498	3.574

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda odnose se na:

u RSD 000

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda	2022.	2021.
Obaveze za PDV po primljenim avansima po opštoj stopi	29	0
Obaveze za PDV po osnovu sopstvene potrošnje po opštoj stopi	0	115
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	78	0
Ukupno:	107	115

Obaveze po osnovu poreza na dobitak predstavljene su sledećom tabelom:

u RSD 000

Obaveze po osnovu poreza na dobitak	2022.	2021.
Obaveze za porez iz rezultata	690	289
Ukupno:	690	289

26. Kratkoročna pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja imaju sledeću strukturu:

u RSD 000

Kratkoročna pasivna vremenska razgraničenja	2022.	2021.
Unapred obračunati troškovi - kratkoročni	1.853	520
Ukupno:	1.853	520

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

27. Poslovni prihodi

Struktura poslovnih prihoda u posmatranom periodu je sledeća:

u RSD 000

Poslovni prihodi	2022.	2021.
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	443.528	412.535
Ostali poslovni prihodi	79	205
Ukupno:	443.607	412.740

Prihodi od prodaje proizvoda i usluga imaju sledeću strukturu:

u RSD 000

Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	2022.	2021.
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	443.528	412.535
Ukupno:	443.528	412.535

Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu u posmatranom periodu odnose se na:

u RSD 000

Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	2022.	2021.
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	443.528	412.535
Ukupno:	443.528	412.535

Ostali poslovni prihodi odnose se na:

u RSD 000

Ostali poslovni prihodi	2022.	2021.
Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dažbina	10	14
Prihodi od zakupa	69	191
Ukupno:	79	205

28. Poslovni rashodi

Struktura poslovnih rashoda u posmatranom periodu je sledeća:

u RSD 000

Poslovni rashodi	2022.	2021.
Troškovi materijala, goriva i energije	204.061	174.403
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	175.635	162.945
Troškovi amortizacije	22.199	20.273
Troškovi proizvodnih usluga	13.402	13.960
Troškovi rezervisanja	1.943	5.446
Nematerijalni troškovi	8.159	6.817
Ukupno:	425.399	383.844

Troškovi materijala, goriva i energije u posmatranom periodu su sledeći:

u RSD 000

Troškovi materijala, goriva i energije	2022.	2021.
Troškovi materijala za izradu	131.297	114.441
Troškovi ostalog materijala (režijskog)	11.017	11.192
Troškovi goriva i energije	56.543	43.975
Troškovi jednokratnog otpisa alata i inventara	5.204	4.795
Ukupno:	204.061	174.403

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi odnose se na:

u RSD 000

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	2022.	2021.
Troškovi zarada i naknada zarada	134.892	124.849
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada	22.229	21.232
Ostali lični rashodi i naknade	18.514	16.864
Ukupno:	175.635	162.945

Ostali lični rashodi i naknade imaju sledeću strukturu:

u RSD 000

Ostali lični rashodi i naknade	2022.	2021.
Troškovi naknada po ugovoru o delu	345	167
Troškovi naknada direktoru, odnosno članovima organa upravljanja i nadzora	1.572	1.541
Ostali lični rashodi i naknade	16.597	15.156
Ukupno:	18.514	16.864

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od RSD 22.199 i odnose se na obračunatu godišnju amortizaciju nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.

Troškovi proizvodnih usluga imaju sledeću strukturu:

u RSD 000

Troškovi proizvodnih usluga	2022.	2021.
Troškovi usluga na izradi učinaka	3.203	3.983
Troškovi transportnih usluga	2.557	2.378
Troškovi usluga održavanja	4.149	3.881
Troškovi zakupa	0	490
Troškovi reklame i propagande	669	507
Troškovi ostalih proizvodnih usluga	2.824	2.721
Ukupno:	13.402	13.960

Troškovi rezervisanja odnose se na:

u RSD 000

Troškovi rezervisanja	2022.	2021.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	1.943	2.710
Troškovi ostalih rezervisanja	0	2.736
Ukupno:	1.943	5.446

Sledeće pretpostavke su korišćene prilikom obračuna rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2022. godine:

1. Diskontna stopa: 7,1%
2. Stopa rasta zarada: 7%
3. Godišnja fluktuacija zaposlenih: 1%

Struktura nematerijalnih troškova je sledeća:

u RSD 000

Nematerijalni troškovi	2022.	2021.
Troškovi neproizvodnih usluga	1.714	1.362
Troškovi reprezentacije	533	492
Troškovi premija osiguranja	2.848	2.673
Troškovi platnog prometa	692	612
Troškovi članarina	116	66
Troškovi poreza i naknada	525	501
Ostali nematerijalni troškovi	1.731	1.111
Ukupno:	8.159	6.817

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

29. Finansijski prihodi

U posmatranom periodu nastali su sledeći finansijski prihodi:

	u RSD 000	
Finansijski prihodi	2022.	2021.
Prihodi od kamata	212	248
Ukupno:	212	248

30. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda u posmatranom periodu je sledeća:

	u RSD 000	
Finansijski rashodi	2022.	2021.
Rashodi kamata	1.130	679
Ukupno:	1.130	679

31. Rashodi od usklađivanja vrednosti finansijske imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Struktura rashoda od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha u posmatranom periodu je sledeća:

	u RSD 000	
Rashodi od usklađivanja vrednosti finansijske imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha	2022.	2021.
Rashodi od usklađivanja vrednosti potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	614	407
Ukupno:	614	407

32. Ostali prihodi

Ostali prihodi se odnose na:

	u RSD 000	
Ostali prihodi	2022.	2021.
Viškovi	91	243
Naplaćena otpisana potraživanja	205	278
Prihodi od ukidanja dugoročnih i kratkoročnih rezervisanja	51	159
Ostali nepomenuti prihodi	839	1.374
Ukupno:	1.186	2.054

33. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda je sledeća:

	u RSD 000	
Ostali rashodi	2022.	2021.
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	0	1.146
Manjkovi	3	15
Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja	15	0
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha	0	654
Ostali nepomenuti rashodi	2.147	1.882
Ukupno:	2.165	3.697

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

34. Negativni neto efekat po osnovu gubitka poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike i ispravka grešaka iz ranijih perioda

Gubitak poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike i ispravka grešaka iz ranijih perioda ima sledeću strukturu:

	u RSD 000	
	2022.	2021.
Gubitak poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike, ispravke grešaka ranijih perioda i prenos rashoda		
Rashodi po osnovu ispravki grešaka iz ranijih godina koje nisu materijalno značajne	169	1.056
Ukupno:	169	1.056

35. Porez na dobitak

Komponente poreza na dobitak:

	u RSD 000	
	2022.	2021.
Porez na dobitak		
Poreski rashod perioda	7.837	4.768
Odloženi poreski rashodi perioda	80	0
Odloženi poreski prihodi perioda	3.682	4.800

Upoređivanjem stanja u knjigama Preduzeća sa upitom stanja Poreske uprave na dan FI za 2022. godinu stanje je usaglašeno, sve obaveze po osnovu plaćanja poreza na dobit se uredno izmiruju.

Usaglašavanje poreza na dobit i obračun efektivne poreske stope

	u RSD 000
	2022.
Efektivna poreska stopa	
Dobit/Gubitak pre oporezivanja	15.528
Usklađivanje rashoda	28.249
Usklađivanje prihoda	8.468
Oporeziva dobit - poreska osnovica	52.245
Obračunati porez na dobit (stopa poreza na dobit 15%)	7.837
Tekući poreski rashod	7.837
Odloženi poreski rashod	80
Odloženi poreski prihod	3.682
Ukupni poreski rashod	4.235
Efektivna poreska stopa	27,27%

36. Poreski rizici

Poreski propisi Republike Srbije se često različito tumače i često se menjaju. Tumačenja važećih poreskih propisa od strane poreskih vlasti na ime nekih transakcija i aktivnosti u Preduzeću mogu se razlikovati od tumačenja odgovornog osoblja u Preduzeću. Usled toga neke transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti tako da Preduzeću može biti određen dodatni iznos poreza i kamata koji može biti i materijalno značajan. Period zastarelosti poreske obaveze je pet godina to jest poreski organ ima pravo da odredi plaćanja neizmirenenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

37. Rizici po osnovu sudskih sporova

Na teret Preduzeća se vodi osam sudskih sporova čija ukupna vrednost iznosi RSD 5.504 hiljada. Rukovodstvo je izvršilo procenu ishoda sudskih sporova i formiralo odgovarajuća rezervisanja. U korist Preduzeća se vodi jedan sudski spor čija je vrednost RSD 50 hiljada.

38. Upravljanje rizikom kapitala

Na dan bilansa stanja, stepen zaduženosti Preduzeća bio je kao što sledi:

	u RSD 000	
Stepen zaduženosti	2022.	2021.
1. Ukupne obaveze (bez kapitala)	97.070	62.291
2. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	67.698	67.221
3. Neto dugovanje (1-2)	29.372	-4.930
4. Kapital	240.885	251.940
5. Ukupan kapital (3+4)	270.257	247.010
6. Stepen zaduženosti (3/5)	10,87%	-2,00%

39. Rizici izloženosti promeni kamatnih stopa

Preduzeće je izloženo raznim rizicima koji kroz efekte promena visine kamatnih stopa deluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine, ukoliko su kamatne stope varijabilne. Poslovanje Preduzeća je izloženo riziku promene kamatnih stopa u meri u kojoj kamatonosna sredstva (uključujući investicije) i kamatonosne obaveze dospevaju za naplatu u različito vreme ili u različitim iznosima. Ovaj rizik zavisi od finansijskog tržišta, te Preduzeće nema na raspolaganju instrumente kojim bi ublažilo njegov uticaj.

Knjigovodstvena vrednost finansijskih sredstava i obaveza na kraju posmatranog perioda data je u sledećem pregledu:

	u RSD 000	
Rizik izloženosti promeni kamatnih stopa	2022.	2021.
Finansijska sredstva		
Nekamatonosna	77.903	79.084
Ukupno:	77.903	79.084
Finansijske obaveze		
Nekamatonosne	30.953	12.946
Varijabilna kamatna stopa	25.900	26.592
Ukupno:	56.853	39.538

40. Potencijalne obaveze

Preduzeće na dan Bilansa stanja nema potencijalnih obaveza.

41. Prilijena jemstva, garancije i druga sredstva obezbeđenja

Preduzeće na dan Bilansa stanja nema primljenih jemstava, garancija i drugih sredstava obezbeđenja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2022. godine

42. Događaji posle datuma bilansa stanja

Do dana predaje finansijskih izveštaja za 2022. godinu nije nastao nikakav događaj koji bi mogao uticati na realnost finansijskih izveštaja Preduzeća za 2022. godinu.

U Kraljevu, 23.03.2023.

Zakonski zastupnik

Mirko Vuković
Direktor preduzeća

